

Рецензія

**кандидата юридичних наук, доцента кафедри процесуального права
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Паскар Ауріки Лазорівни на дисертаційне дослідження
Панкратової Анастасії Сергіївни «Виконання актів органів
конституційного контролю: порівняльно-правовий аналіз»**

Актуальність дисертаційного дослідження. Важливість правильного виконання рішень Конституційного Суду України полягає не лише в їх конституційній легітимності, але й у підтримці верховенства права та стабільності правового середовища, забезпечення верховенства права через виконання рішень даного суду є важливою передумовою для зміцнення довіри громадян до системи правосуддя та підтримки конституційних цінностей.

Питання про обов'язковість рішень конституційного суду є предметом широких дискусій у спеціалізованих колах літератури, а й деяких обмежень, які походять від судів. Правова природа рішень конституційних судів безпосередньо залежить від процедури конституційного судочинства. Так, у зарубіжній практиці регулювання конституційного провадження, як і класичного провадження, належить до компетенції законодавця, у більшості випадків органічний (наприклад, Німеччина, Іспанія, Франція, Італія). Незалежність органів конституційної юстиції від інших органів державної влади у визначенні правил власної організації та функціонування визначає специфіку ухвалених ними рішень.

Конституційні суди є охоронцями конституції, оскільки на них покладено завдання підтримувати найвищі норми правового порядку проти потенційної загрози з боку національної влади, особливо парламентів. Ефективність конституційного контролю залежить від форми, обсягу і характеру виконання рішень конституційних судів.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича відповідно до плану наукових досліджень кафедри згідно з науковою темою кафедри

«Процесуальне право: теоретико-правові засади, нормативно-правове забезпечення та перспективні напрямки розвитку» (державний реєстраційний номер 0120U103394).

Тему дисертації затверджено рішенням Науково-технічної ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформованих у дисертації. Дисертаційна робота є комплексним науковим дослідженням порівняльно-правового аналізу доктрини та законодавства виконання актів органів конституційного контролю. Належне та своєчасне виконання рішень конституційних судів залежить від функціональної взаємодії вищих органів публічної влади й обсягу конституційно-правового регулювання проблеми виконання.

Усі висновки, рекомендації та пропозиції, зокрема й ті, що характеризують наукову новизну дисертаційного дослідження, одержані авторкою особисто.

Заслужують на особливу увагу такі висновки дисертантки:

- специфічні властивості актів органів конституційного контролю, а саме: неможливість оскарження, остаточність, обов'язковість і виконання. Доведено, що, незважаючи на існування різноманітних систем конституційного контролю саме такі властивості як обов'язковість і виконання дозволяють прирівнювати рішення конституційних судів за силою їх впливу до норми права, тобто загальнообов'язкового правила поведінки;

- положення, що європейський досвід виконання рішень конституційних судів не є одноманітним, у країнах Європейського Союзу виконання судових рішень регулюється у різні способи на розсуд держави. Деякі європейські країни - Болгарія, Естонія, Латвія, Люксембург - не мають жодних стандартів у цій сфері виконання рішень конституційних судів. В той же час проаналізовано досвід виконання актів Конституційного Трибуналу Республіки Польща як негативний в країнах Європейського Союзу, оскільки через конституційний суд відбувається легалізація конституційно сумнівних законодавчих актів, які були прийняті парламентською більшістю. Детально проаналізовано автономну концепцію

виконання рішень або роздільне виконання рішень органу конституційного контролю.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження полягає в можливості їх використання:

у науково-дослідній сфері - як основи для поглиблення наступних наукових досліджень процедури, моделей виконання актів органів конституційної юрисдикції;

у законодавчій діяльності - як теоретико-правове підґрунтя для вдосконалення чинного законодавства України шляхом внесення змін і доповнень, спрямованих на удосконалення конституційно-правового регулювання виконання актів Конституційного Суду України;

у навчальному процесі – при підготовці підручників з конституційного права, актуальних проблем конституційного судочинства, при їх викладанні у вищих юридичних навчальних закладах;

у правовиховній діяльності- для підвищення правової культури громадян та громадянського суспільства.

Зауваження.

1. У підрозділі 1.1. «Сучасні теоретико-правові підходи до розуміння суті виконання актів органів конституційного контролю» дисертантка зазначає, що фактично в широкому сенсі кожен акт або правочин підлягає контролю конституційності настільки, наскільки він повинен відповідати конституційним нормам. Відповідно контроль за конституційністю - це перевірка відповідності законів та інших нормативних актів Конституції. Також здійснюється контроль за конституційністю бездіяльності органів державної влади, коли вони не врегульовують конституційні норми обмеженої ефективності. Була б цікава думка дисертантки, які саме способи конституційного контролю існує у сучасній доктрині конституційного права.

2. У підрозділі 3.1 «Європейський досвід виконання актів органів конституційного контролю» авторка вказує, що Конституційний Трибунал використовує на практиці, має різні наслідки для технологій у процесі виконання рішень законодавчий процес, також суттєво впливаючи на обсяг регуляторної

свободи законодавця. У типових випадках у рішенні йдеться про конкретну редакційну одиницю правового тексту (положення). Набрання такої ухвали законної сили скасовує положення або підтверджує його відповідність. Іноді, однак, Трибунал вирішує сформулювати резолютивну частину у спосіб, який відхиляється від «простої» моделі: положення узгоджується або не узгоджується з положенням з вищою юридичною силою. Посилаючись на обов'язок дотримуватись принципу судової стриманості та вимоги тлумачити нормативні акти відповідно до Конституції під час перевірки конституційності закону, Трибунал визнає відповідність або невідповідність положення в межах певної сфери або в межах конкретне значення («судження обсягу» або «судження тлумачення»). Що означає техніка «субстанційного рішення» або «інтерпретаційного рішення»?

Однак висунуті дискусійні положення не заперечують наукових досягнень дисертації Анастасії Сергіївни Панкратової та не впливають на висновок про належний рівень рецензованого дослідження, його загальну позитивну оцінку.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Актуальність кваліфікаційної роботи Анастасії Сергіївни Панкратової незаперечна. Висновки й основні положення дисертації мають наукову новизну, високу теоретичну та практичну цінність. Під час дослідження тексту дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності не виявлено.

Дисертаційне дослідження та публікації автора виконані на достатньо високому науковому рівні, наукова новизна, висновки, їх обґрунтованість, рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності відповідають вимогам, що висуваються до праць такого рівня.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Анастасії Сергіївни Панкратової «Виконання актів органів конституційного контролю: порівняльно-правовий аналіз», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08-Право за спеціальність 081-Право за її актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язання проблеми, практичним значенням отриманих результатів відповідає

вимогам пунктів 6, 7, 8, 9 "Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії", затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України №341 від 21.03.2022 р. № 502 від 19.05.2023р. № 507 від 03.05.2024р.), Анастасія Сергіївна Панкратова заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08-Право за спеціальність 081-Право.

Рецензент

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри процесуального права

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

А. Паскар — **Ауріка ПАСКАР**

Підпис *Паскар А.* засвідчую
Учений секретар Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
"28" травня 2024

